

Kaap dēdeesis Ryms Italējuo, teep ēr Telšee, Žemaitējēs suostēnē, stēibas unt septyniū kalvū. Pērma syki miesta vards pamēnavuots 1317 metaas, tad nu tuo čiesa ēr skaitliuojem Telšiū omžiu. XV a. pradiuo ēš Kryžiauninku ordēna atgavus Žemaitējē, Telšiūs ikorams karalēšks dvars, katron valda Žemaitējēs seniūnaa Keesgaila, Katkevycēe, A. Valavyčios, P. Sapiega, M. Radvēla (...), bet dauglausee ēš anū miestou nusēpelnē Lietovuos pakancleris Puovēls Sapiega, 1624 m. pakvēltēs i Telšius tievus bernardinus, skyrēs sklypa parapēnee mokyklaa, fundavēs dabartēnēs katedras vēituo stoviejosē medēnē bažnyčē. Tuo šaunē vyra puortrets ēr dabaa tabkab Telšiū katedruo. Pērmuoji Telšiū bažnyčē stuoviejē ont kēta kalna, dabaa vadēnama Vēlniaus. Nu 1536 m. tēn bova ēr pērmūju miesta krēkščiunēšku kapēnlu vēlta. 1569 m. gegožēs 8 d. valaku reformas matēninks J. Leskauskis aprašē miesta rēbas. Tumet Telšee tebova nedēdelis, medēnis, keliū dešimtiū trobaliellu miestieelis. Dēdelee smarkee Telšee nukentiejē 1702-1710 m. (švedmetē laiko). Neprietelee sopleškēna vēsa miesta, vo mars ēšgalabējē gyventuojus. Miests pradiejē atsēgautē 1721 m., gavēs torgu ēr prekymetlu tēlsē, 1764 m. ikūrus ontra Žemaitējuo zemēs ēr pēlēis teisma. 1791 m. groudē 6 d. karalios Stanisluovs Augosts Ponetovskis soteikē miestou gerba ēr savivaldais tēlsēs. Kaap ipatinga maluonē miestou gerbē poikavuos karaliaus patruons šv. Stanisluovs. Taas patees metaas baigtē mūrēnēs bažnyčēs -- dabartēnēs Žemaičiu Katedras -- statybas darbaa. Ana stuov unt aukščiiausēs ēr gražiausēs miesta

TELŠEE

kalvuos, vadēnamas Insolas vardo. Katedra dēdelee poiki, vēlyvuojē baruoka stiliou lšdabintaas altuorees, mažaa koor sotinkamu balkuonu ontramē aukštē, eenončiu i rinki vēsuos katedras. 1795 m. rusams uziemos Lietova, Telšee tapa apskrētēis miesto. Cara činauninkaa užsējlemē kazarmu, teisma, izdēnēs, kallejīma statybuom, vo pu 1831 m. sokēlēma Torgaus aikštie pastatē giedas stolpa ēr giljuotēna neramēms žemaitems baugintē. Bet, matyt, nadēdelee išgoosdēna, nes jau 1863 m. Telšee viel bova Žemaitējēs sokēlieliu cēntros. Numalsēnē sokēlēma, naprietelee nagus tēisē ir i senuojē medēnē Telšiū bažnytēlē, mat sumēslējē ēe sava cerkvē statytī. Nuors žmuonēs anon dēdelee gynē, byla ikī patēis rusu clesoriaus bova nukellavosl, 1867 m. bažnyčē nugriuoēv ir tuo vēltuo, šmuota pinigū ēš katalēku prievarta surinkē, pastatē neobizantēnē cerkvē. Bet miests auga, pru anon ējē kelee iš Klaipiedas i Šiaulius, Lēlpuojē, Varnius. Atsērada tortingu pērklīū, čia susēspētē Žemaitējēs muokytē žydaa, katrēi 1873 metaas ikūrē Telšiū universitetēnē lygē aukštoujē rabēnu mokykla "Ješiva", katruo muokies žydaa ēš vēsa pasaulē. Pastatuoms nauš Geldneriū vaistēnēs noms 1861 m., miesta lēguonēnē, 1989 m. -- spirita gamykla... 1908 m. dēdesnē miesta dalēs sodegē trīs deinas siautosemē gaisrē. Žmuonēs pasakuojē, kad anuo gesintē bova

atvykē gaisrēninka net ēš Lēlpuojēs. Tik stuojos laisvaa Lietovaa, Telšee viel pradēd atsēgautē. 1926 metaas istelgos Lietovuos bažnytēnē provincējē, Žemaitējuo ikorama Telšiū vyskopējē so vyskopa suosto tamē miestē. Atvedams gelžkells, pastatuomē poikē vyskupū rūmaa (1928 m.), ontruos lūkštuosēs miesta mokyklas -- konēgū seminārējēs -- pastataa, elektrēnē, lēguonēnē, Žemaitiu moziejos "ALKA", amatū muokykla... 1931 m. Telšems, kaap Žemaičiu suostēnee, suteikama pērmaellē miesta tēlsē. Tas dēdelee suaktyvēna miesta statybas, tvarkyma darbus, ir ipatingaa pagyviejē kultūrinis miesta gyvenēms. Miesta ba katedras dar poušē bažnyčēs, kērkēs, cerkvēs, pēnkiū sinaguogu pastataa. 1931 m. pradēd veikte dabar teep platee žēnuoms "Mastē" pabrēks. Telšius numatuoma paverstē stomblo Žemaitējēs torēstēnē cēntro, išperkamē sklypaa modernem paštou ir viešbučio, bet 1940 metaas, atsēbastius bolševikams, gyvenēms miestē sostuojē. Vēsa Lietuva atmēn žlauree nokonkintus 74 Telšiū kallejēma politēnius kalēnius Rainiū mēškelle. Nu Ryma laikū žēnuoma, kad vandalaa nakēnt išmintēis, tad gan greet Telšiūs nablēka ni vēnuos aukštuosēs muokyklas, bova sunakintas dēdēlēs bibliotekas, uždaryts valstybēnis Žemaičiu teetros... Telšius ēlga valdē vuos ketorklasē baigē, bet dēdelee rauduonē, tad dabaa viel reek keltēis, išsēvalytē, viel reek išmuoktē mylletē darbaas ton poiki Žemaičiu miesta.

ŽEBRAUSKIS Algērds
Telšiū rajuona vyr. arkitektks